

11. kongres nemocničních lékárníků v Brně

Letošní kongres probíhal v prostorách brněnského Výstaviště o víkendu 16.–18. listopadu 2007 za účasti více než 470 nemocničních lékárníků a farmaceutických asistentů z celé republiky. Kongres pořádala Sekce nemocničních lékárníků ČFS ve spolupráci s Českou asociací sester. Hlavním tématem byla biologická léčba, perspektivní směr v léčbě mnoha onemocnění.

V úvodní přednášce MUDr. L. Procházková z FN u sv. Anny v Brně podrobně popsala mechanismus působení biopreparátů a možnosti použití v revmatologii. Hlavním cílem pro ovlivnění zánětlivé reakce v patogenezi onemocnění je TNF α , pro jehož blokádu se používají *etanercept*, a dále monoklonální protilátky *infliximab* a *adalimumab*. Biologické léky doplňují nebo nahrazují léčiva, používaná při konvenční imunosupresivní léčbě revmatických onemocnění.

Biologická léčba se s úspěchem používá také v gastroenterologii, kde se používá k léčbě Crohnovy choroby a nespecifických střevních zánětů. Krátkým exkurzem do historie dokázal doc. MUDr. V. Zbořil CSc. z Fakultní nemocnice Brno všem účastníkům, že nespecifické záněty střev nejsou daní za civilizaci, ale že jsou popisovány již v historických pramenech z Egypta. Stejně jako v revmatologických indikacích podléhá podávání biologik přísným kritériím.

Psoriáza bývá popisována jako chronické proliferativní zánětlivé onemocnění, v jehož patogenezi také hraje podstatnou roli TNF α . Se zkušenostmi s použitím *etanerceptu* a *infliximabu*, ale hlavně *efalizumabu*, seznámila přítomná MUDr. V. Slonková z FN u sv. Anny v Brně. Na fotografiích dokumentovala výrazný a velmi uspokojivý efekt biologické léčby

u pacienta s těžkou formou lupénky, u něhož byly jiné formy terapie neúspěšné.

Použití biologických léčiv se úspěšně rozšiřuje také do onkologie, kde se používají především *trastuzumab*, *rituximab*, *bevacizumab* a *cetuximab*. Monoklonální protilátky s vlastní účinností, nebo působící jako nosiče pro radionuklid nebo cytostatikum, se staly nedílnou součástí terapie hematologických onemocnění i solidních nádorů.

Ekonomická náročnost biologických preparátů vede po celém světě ke zvýšené snaze o přípravu kopií již existujících sloučenin, jimž vypršela patentová ochrana. Jakým způsobem zajistit, aby se *biosimilars*, (léky podobné originálním biopreparátům „biogenerika“) mohly běžně používat v terapii s předvídatelným a plnohodnotným účinkem, ve svém sdělení nastínil MUDr. T. Doležal.

V panelové diskusi v odpolední části sobotního programu prezentovali svoji vizi do roku 2008 představitelé odborných a profesních organizací a také SÚKL, který od příštího roku rozšíří svoji pravomoc také do oblasti cenotvorby a stanovování úhrad léčiv. Z úst ředitele SÚKL PharmDr. M. Beneše zazněla i výzva nemocničním lékárníkům, že je nutné zvyšovat neustále svoji odbornost a přizpůsobit svoje znalosti, schopnosti a dovednosti novým terapeutickým trendům, jako je např. genová terapie a biologická léčba v nemocničních lékárnách.

V průběhu sobotního odpoledne probíhal blok volných sdělení farmaceutických asistentů s různorodými, zajímavě zpracovanými tématy. Nabídku odborného programu ještě doplňovala tři firemní satelitní sympozia, tematicky přizpůsobená hlavním přednáškám i volným sdělením účastníků.

Od loňského a předloňského roku lze pozorovat vzrůstající počet aktivních příspěvků nemocničních lékárníků, kteří se ve svých volných sděleních v průběhu sobotního odpoledne, a také nedělního dopoledne, podělili s ostatními účastníky o svoje zkušenosti a vědomosti. Onkologická farmacie zažívá v českých nemocničních lékárnách náležitý rozkvět a byla jí věnována také velká pozornost v programu kongresu, a to především problematika kontaminace pracovního prostředí cytostatiky, hodnocení propustnosti ochranných rukavic, nebo využití technických prvků pro lepší identifikaci podávaného léčiva.

Skutečnost, že se lékárník stává čím dál tím důležitějším článkem v procesu zkvalitňování terapie, doložili ve svých sděleních kolegové, kteří se zabývají stabilitou a inkompatibilitami monoklonálních protilátek, jejich nežádoucími účinky, ale také sledováním a vyhodnocením záchytu lékových chyb lékárníkem.

České nemocniční lékárenství není odtrženo od dění v Evropě, ale jeho zástupci se podílí na přípravě každoročního kongresu EAHP, účastní se General Assembly nebo mezinárodních vzdělávacích workshopů.

V závěru kongresu zazněly příspěvky věnované např. zavádění ambulantních pozitivních listů v nemocnicích jakožto nástrojů k úsporám ve výdajích za léky.

Letošní kongres byl mimořádný počtem zúčastněných, což ukazuje na vzrůstající zájem především mladých kolegů o současné dění v nemocničních lékárnách a zavádění nových přístupů a terapií do praxe. Doufejme, že budoucnost ukáže oprávněnost tohoto trendu a lékárník si udrží, nebo ještě lépe, posílí svoji pozici odborníka na poli zdravotnictví.

PharmDr. Marek Lžičař
Fakultní nemocnice u sv. Anny
Pekařská 53, 602 00 Brno
e-mail: marek.lzicar@fnusa.cz